

REPUBLIKA SLOVENIJA

KABINET PREDSEDNIKA VLADE

Magnetogram ni lektoriran!

MAGNETOGRAM POGOVORA PREDSEDNIKA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE JANEZA JANŠE ZA RADIO SLOVENIJA

22. oktober 2007

DEJAN LADIKA: Torej gospod premier, politiki in analitiki so vendarle nekoliko presenečeni nad izidi prvega kroga predsedniških volitev. Lojze Peterle, ki ga je podprla tudi vaša stranka, je sicer zmagal v prvem krogu, toda ne tako prepričljivo kot so kazale napovedi. Vaš komentar izidov in pa precej nizke volilne udeležbe. Ste bili tudi vi presenečeni?

PREMIER JANEZ JANŠA: Mislim, da če bi bilo obratno, če bi bil prvi v prvem krogu ali Mitja Gaspari ali dr. Türk, bi vsi komentatorji govorili, da je bila to prepričljiva zmaga. Samo, ker je to Lojze Peterle, zmaga ni prepričljiva. Vendar vodi pred drugo uvrščenim za toliko kot tretje uvrščeni vodi pred četrto uvrščenim Zmagom Jelinčičem. Tako da je, glede na volilno udeležbo kakršna je bila, rezultat po mojem normalen odraz dejanskega stanja. Lahko je ta nizka volilna udeležba in tak rezultat možno razlagati z različnimi potezami različnih kandidatov ali pa njihovih volilnih štabov v volilni kampanji, vendar jaz mislim, da nič od teh razlag ne daje ključnega odgovora. Ključen odgovor za tako nizko udeležbo je, po mojem mnenju, velika predvidljivost volilnega rezultata. Nihče ni verjel, da bo kar koli odločeno v prvem krogu, vsi so verjeli, da bo zmagovalec prvega kroga ali pa vsaj zanesljivo uvrščen v drugi krog gospod Lojze Peterle. Zaradi tega tudi marsikdo od njegovih podpornikov ni šel na volitve. Tako, da ima v tem delu volilnega telesa, ki ni sodeloval v prvem krogu volitev, gospod Lojze Peterle daleč največje rezerve. Po drugi strani pa ima drugo uvrščeni, dr. Türk, največjo rezervo v glasovih tretje uvrščenemu, glede na to, da bo zelo gotovo tisti, kar se v Sloveniji imenuje levica, nastopalo blokovsko in bodo stranke, ki so prej podpirale kandidata Gasparija, zdaj enotno, enoglasno, komaj čakajoč podprle določenega kandidata. Tako, da tukaj ne bo kakšnih velikih presenečenj. Soočenje v drugem krogu bo zanimivo, oba kandidata bosta prisiljena bolj jasno izraziti svoje stališče. Mislim, da je to dobro. Slovenske volivke in volivci želimo vedeti, kakšna stališča zastopajo kandidati, ki kandidirajo za to najvišjo predstavniško funkcijo v državi oziroma za to, da predstavljajo državo na tej najvišji funkciji. Ta kampanja, v naslednjih prihajajočih treh tednih, bo zagotovo, ko gre za samo vsebino, bolj zanimiva. Jaz bi si želel tudi, da bi bila bolj korektna. V zadnjih nekaj tednih je bilo namreč s strani različnih centrov vpliva ali z ozadji v slovenski politični prostor lansiranih nekaj tem, ki so zagotovo oblikovale v širšem smislu ozračje v času kampanje in tudi vplivale na rezultat. Mislim na t.i. novinarsko peticijo, ki se je zgodila ravno v času volilne kampanje, čeprav ni bilo za to nobenega konkretnega povoda. Tisto, kar je naštetu v tej peticiji, tudi če bi to res bil problem, se je zgodilo že zdavnaj. Ta akcija je podobna temu, kar se je zgodilo na državnozborskih volitvah leta 2004. ko smo bili kar naenkrat soočeni s stavko v številnih medijskih hišah na sam volilni dan. Tisti, ki so stavkali, pa še danes ne znajo povedati zakaj. Drugi tak nenavaden slučaj je odločitev sodišča o razveljavitvi obsodbe škofa Rožmana. O tem se je govorilo vse od leta 1990 in ravno v času predsedniške volilne kampanje leta 2007 je prišla v javnost ta odločitev. Jaz osebno ne verjamem, da je bila slučajna. S tem se je želelo lansirati neko predvolilno temo in to je bilo uspešno. Kot tak konstrukt štejem zelo manipulativno in žaljivo sprevrčanje moje izjave, pa tudi izjave gospodarskega ministra o vzrokih za inflacijo in o ravnanju. Moj enajst minut dolg odgovor na vprašanje glede inflacije je bil

zmanipuliran na nekaj stavkov, ki so se sprevračali kot da bi jaz napadel tiste, ki živijo na robu revščine, naj jemljejo kruh iz smetnjakov. Moja izjava je šla v smer kritike dejstva, da v Sloveniji na leto zavržemo v smeti od 12 do 15 tisoč ton kruha. Da smo po tem rekorderji med primerljivi državami in da za ta kruh, ki gre v smeti porabimo 1/3 letnega pridelka slovenske pšenice. Vsa ta manipulacija je ustvarila neko ozračje, ki je koristilo določenim kandidatom, nekaterim pač ni. Začuda pa ni bilo nobene teme, ki bi šla v bistvo, kajti bistveno vprašanje, ko gre za volitve za predsednika države je, ali je oseba, ki kandidira za to mesto, dejansko s to državo povezana. Glede na to, da smo mlada država, stara nekaj več kot 15 let, je zelo pomembno vprašanje, kje je bila ta oseba v času, ko je ta država nastajala, kje je bila ta oseba v času, ko se je rojevala demokracija. Je nekdo nekaj storil za to državo tudi mino tega, za kar je bil plačan, se pravi prostovoljno ali pa je bil samo v službi. In zelo pomembno je tudi vprašanje kakšen odnos ima oseba, ki kandidira za predsednika države do svojih sodržavljanov. Mislim, da je nesprejemljivo, da se nekemu kandidatu očita, da je preveč ljudski. Biti ljudski pomeni, da imaš rad ljudi, da imaš rad sočloveka in iz tega delati negativno vrednoto je velikanska manipulacija.

DEJAN LADIKA: Gospod premier tudi do teh konstruktov, kot ste jih imenovali, je predvolilna kampanja namenjena tudi, da se predsedniški kandidati do teh stvari opredeljujejo. Ali tudi vi pričakujete, da se bosta sedaj ta dva kandidata bolj jasno izražala svoja stališča, tudi do takih vprašanj?

PREMIER JANEZ JANŠA: Ne samo, da pričakujem, jaz mislim prvič, da je to potrebno in drugič, da bo že dejstvo, da sta zdaj samo dva, ne pa več sedem, odprlo več prostora in več časa seveda, za razpravo, kar samo po sebi omogoča, da se stališča bolj izostrijo in da tudi vi in vaši kolegi postavljate več podvprašanj, in da je, ko gre za nekatere ključne zadeve, na voljo samo, da kandidat reče da, ne ali pa pove, da se noče opredelit, kar je v določenih primerih seveda tudi korektno stališče, vendar je pošteno, da to vemo.

DEJAN LADIKA: Če se vrneva k izidom, ali menite, da ti izidi že kažejo na razpoloženje volivcev pred parlamentarnimi volitvami prihodnje leto? Vas to morda skrbi?

PREMIER JANEZ JANŠA: Torej, tudi če bi ti izidi kazali na razpoloženje volivcev pred parlamentarnimi volitvami drugo leto, ne vem zakaj bi me to skrbelo. Slovenska demokratska stranka na teh volitvah ni nastopala s svojim kandidatom tako kot recimo Slovenska nacionalna stranka, pa se ni nič odražalo na ta rezultat, kljub temu smo po vzporednem merjenju, ki ga je delala vaša hiša, imeli izenačen rezultat z največjo opozicijsko stranko, čeprav ji druge ankete dajejo prednost. Tukaj, ko je šlo za dejansko vzporedno glasovanje, mislim, da je bil vzorec 18.000, pa je bil rezultat drugačen. Kvečjemu bi bil lahko vesel takšnega rezultata. Tudi če to zanemarimo in zanemarimo dejstvo, da predsedniških ali pa lokalnih volitev nikoli ne moremo neposredno preslikat v parlamentarne, nek seštevek glasov, ki sta jih dobila prvi in četrti ali pa drugi in tretji kandidat, kažeta veliko izenačenost. Če pogledamo v katerih volilnih okrajih je kdo zmagal, potem je zelo možno iz tega naredit zaključek, da je v tej volilni udeležbi t.i. levi blok aktiviral celotno volilno telo, na drugi strani pa je veliko volivcev iz različnih razlogov ostalo doma. Tako, da ta situacija, v zvezi s predsedniškimi volitvami, skoraj v ničemer ne bo vplivalo na volitve naslednje leto.

DEJAN LADIKA: Vi in vaša stranka podpirate Lojzeta Peterleta. Kaj pa menite o Danilu Türku kot morebitnemu predsedniku?

PREMIER JANEZ JANŠA: Ne glede na to kdo od obeh kandidatov, ki sta se uvrstila v drugi krog, bo izvoljen, jaz mislim, da se bo situacija popravila, da bo Slovenija dobila aktivnega predsednika, predsednika, ki ima rad tako državo kot njene državljanke in državljane, in ki bo korektno sodeloval z ostalimi državnimi institucijami, brez tega, da bi kakor koli zlorabil svoja pooblastila. In da bo tudi normalno delal. S tem imamo sedaj kar nekaj problemov. Mislim, da je čas, ki prinaša Sloveniji osvežitev na mesto predsednika države, zaželen. Jaz bom seveda vesel, če v tem »play-offu«, drugem polčasu,

drugem krogu zmaga kandidat, ki smo ga podprli, kandidat, ki ga poznam. Lojze Peterle je bil član Odbora za varstvo človekovih pravic, ki je nastal v času, ko je bilo to nevarno. Ga ni ustanovila Socialistična zveza kot odbor, kot ombudsmanov odbor, ampak je nastal iz civilne družbe, se postavil za pravice tistih, ki smo bili takrat aretirani in zaprti. Lojze Peterle je bil predsednik prve demokratično izvoljene vlade. Upal si je podpreti nastajanje Slovenske vojske. Ne vem, kje so bili vsi drugi, ki so sedaj kandidirali, v tistem času. Skratka, v mojih očeh ima on, ko gre za vprašanje državljanstva, izrazito, izrazito prednost. Upam, da bo tudi ta plat – ni samo ta pomembna, zagotovo pa je tudi pomembna – prišla do izraza v drugem krogu.

NOVINAR DEJAN LADIKA: Predsednik vlade Janez Janša, hvala za pogovor.

PREMIER JANEZ JANŠA: Hvala vam.